

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1295/2024/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke

Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró

Dr. Domonyai Alexa, bíró

Dr. Gunyecz Zoltán, bíró

Dr. Schmidt Péter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. június 24.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt(ek): terhelt2 és társa (Terhelt1 II. rendű terhelt)

Elsőfok: Keszthelyi Járásbíróság, 2.B.44/2019/22., ítélet, előkészítő ülés
2019. július 18. (jogerő: 2019. július 23.)

Az indítvány előterjesztője: a II. terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette miatt terhelt2 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Keszthelyi Járásbíróság 2.B.44/2019/22. számú ítélete ellen Terhelt1 II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Keszthelyi Járásbíróság 2.B.44/2019/22. számú ítéletét Terhelt1 II. rendű terhelt vonatkozásában hatályon kívül helyezi és csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt indult büntetőeljárást megszünteti;

egyebekben az új elsőfokú eljárás lefolytatására a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Zalaegerszegi Törvényszéket utasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Keszthelyi Járásbíróság a 2019. július 18. napján megtartott előkészítő ülésen kihirdetett 2.B.44/2019/22. számú ítéletével Terhelt1 II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli társtettesként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] és társtettesként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 1 év 8 hónap, börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette; rendelkezett a szabadságvesztés végrehajtása esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

[2] Fellebbezés hiányában az ítélet a II. rendű terhelt vonatkozásában 2019. július 23. napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen Terhelt1 II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében, a 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (a továbbiakban: Be.) 649. § (2) bekezdés d) pontjára és a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont 1. fordulatra hivatkozással.

[4] Indokai szerint a bíróság a II. rendű terheltet a beismerő vallomása megtétele előtt nem oktatta ki a Be. 430. § (4)-(7) bekezdéseiben foglaltakra. A védő szerint a Be. 430. § (3) bekezdése alapján a jegyzőkönyvből egyértelműen ki kellene tűnnie, hogy a vádlott nyilatkozatát a (4)-(7) bekezdésben foglaltak ismeretében tette meg.

[5] Ezen túl, a védő álláspontja szerint, a bíróság úgy intézett kérdés a terhelttől a bűnössége tárgyában, hogy nem győződött meg arról, hogy a II. rendű terhelt tisztában van-e az eljárási jogaival és kötelezettségeivel. A védő szerint önmagában ezen tény is aggályossá teszi a bűnösséget beismerő nyilatkozata elfogadását azzal, hogy a bíróság ezen meggyőződési kötelezettségét pedig nem pótolja, hogy az előkészítő ülésen ügyész, valamint a terhelt érdekében eljáró védő is jelen volt.

[6] A védő arra is utalt, hogy a Keszthelyi Járásbíróság elmulasztotta vizsgálni a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának feltételeit a Be. 504. § (2) bekezdése szerint. Álláspontja szerint a Be. 504. § (1)-(2) bekezdése még csak említés szintjén sem jelenik meg az előkészítő ülésről készült jegyzőkönyvben, sem az ítéletben. A felülvizsgálati indítvány szerint az elsőfokú bíróság nem hallgatta ki Terhelt1 II. rendű terheltet, nem ellenőrizte a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadhatóságát, így többek között annak önkéntességét, egyértelműségét, iratszerűségét; és nem győződött meg arról, hogy a II. rendű terhelt a vádirati tényállás mely részeit fogadja el.

[7] A védő szerint mindezek miatt a járásbíróság a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont első fordulataiban írt eljárási szabályt vétett, mert a beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott feltétel hiányában fogadta el, ami megalapozza a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati okot.

[8] A Legfőbb Ügyészség a BF.1252/2024/2. számú átiratában a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt más okból tartotta alaposnak.

[9] Indokai szerint a védelmi indítvány a tekintetben helyes, hogy az előkészítő ülés jegyzőkönyve terhelt2 I. rendű terhelttől eltérően, külön mondatban nem tartalmazza Terhelt1 II. rendű terhelt nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a figyelmeztetéseket megértette és nem kíván vallomást tenni. A rövidített jegyzőkönyvből azonban kiderül az, hogy Terhelt1 II. rendű terhelt megértette a vád lényegét, a bíróság figyelmeztette a Be. 185. § (1) bekezdés a)-

d) pontjaiban, a Be. 523. § (1) bekezdésében és a Be. 500. § (2) bekezdés a)-d) pontjaiban foglaltak szerint, valamint tájékoztatta a terhelteket a Be. 565. § (1)-(2) bekezdéseiben és az 580. § (2) bekezdésében foglaltakról. A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá, hogy „a bíró ismételten és nyomatékosan figyelmezteti I. rendű és II. rendű vádlottakat a Be. 500. § (2) bekezdés b) pontjában, a Be. 565. § (1) bekezdésében, a Be. 580. § (2) bekezdésében írtakra. Bíró kérdésére terhelt2 I. rendű és Terhelt1 II. rendű vádlottak egybehangzóan nyilatkoznak, hogy a figyelmeztetéseket ismét megértették, fenntartják a korábban tett nyilatkozatukat”.

[10] Megjegyezte, hogy a vallomástételre vagy annak megtagadására vonatkozó nyilatkozat jegyzőkönyvezését az eljárás résztvevői nem kifogásolták, a terheltekhez – a bíróság felhívása ellenére – kérdéseket sem intéztek. Terhelt1 II. rendű terhelt a jegyzőkönyv szerint megértette a beismerő vallomáshoz fűződő jogkövetkezményeket, a jegyzőkönyv tartalmazza Terhelt1 II. rendű terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát valamint azt is, hogy a következményekre történő, ismételt nyomatékos figyelmeztetéseket megértette, korábbi nyilatkozatát fenntartotta. Mindebből az következik, hogy a korábbi nyilatkozat jegyzőkönyvezésének elmaradása jegyzőkönyvvezetési hiba és nem annak a bizonyítéka, hogy a figyelmeztetésre adott válasz nem hangzott el. Utalt arra, hogy a BH 2022.120. számú és a BH 2022.199. számú eseti döntés – az eltérő perjogi helyzet miatt – nem vonatkozhat a jelen ügyre.

[11] Emellett, a Legfőbb Ügyészség szerint, mivel a határozat meghozatala idején (2019. július 18. napján) a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja nem volt abszolút hatályon kívül helyezési ok, a beismerő nyilatkozat feltételek hiányában történő elfogadása csupán relatív eljárási szabálysértés volt, ezen okból a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére nem kerülhet sor. Ennek alátámasztására hivatkozott a Kúria Bfv.II.919/2022/31. és Bfv.II.491/2021/5. számú határozataiban kifejtett álláspontra. Mivel pedig a felülvizsgálati indítvánnyal érintett ítélet 2021. január 1. napját megelőzően emelkedett jogerőre, így jelen ügyben a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja szerinti okból e rendkívüli jogorvoslati eljárásban hatályon kívül helyezésre nem látott lehetőséget.

[12] A II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát más okból azonban alaposnak tartotta.

[13] Rámutatott, hogy – a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására figyelemmel a vádirattal egyező – a felülvizsgálati eljárásban irányadó ítéleti tényállás 2. pontja szerint tanúl, terhelt2 I. rendű és Terhelt1 II. rendű terhelt jogtalan haszonszerzés érdekében a sértettet a saját személyüket, foglalkozásukat és szándékukat illetően tévedésbe ejtették, majd tévedésben tartották, amikor azt a látszatot keltették, hogy a hivatalos ügyintézéshez segítséget nyújtanak. tanúlnak, az I. rendű és a II. rendű terheltnak eleve nem állt szándékában elintézni az archeológiai tanfolyamon való részvételt és a szükséges minisztériumi engedélyt beszerezni, és arra nem is volt lehetőségük.

[14] Az ügyészség álláspontja szerint azonban a járásbíróság a II. rendű terheltnak 2017. március 9. napját követően néhány nappal a hotel parkolójában elkövetett cselekményét az eljáró bíróság értékelés nélkül hagyta.

[15] Ebben a körben hivatkozott a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény elkövetéskor hatályos 20/A. § (1) bekezdésére, amely szerint fémkereső műszer használata – a hivatás gyakorlásához jogszabályban meghatározott módon szükséges használat kivételével – hatósági engedély alapján végezhető feltárási tevékenység. A fémkereső műszer használata engedélyezésének szabályait az elkövetés idején a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet 36. §-a szabályozta. A fémkereső műszer használatát e Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontjában írt járási (fővárosi kerületi) hivatal engedélyezte. Akkor tehát, amikor a II. rendű terhelt azt állította a sértettnek, hogy „az ügyintéző visszadobta a papírokat”, tartalmilag azt

állította, hogy a fémkereső műszer használatához szükséges engedély kiállítását a hatóság megtagadta. Az arra való terhelti hivatkozás, hogy a hatósági engedély kiállítása megtagadásának okával (ti. a sértett német rendőr) kapcsolatban a minisztériumban vizsgálat indult, egy újabb hivatalos eljárásra utalt. Terheltl II. rendű terhelt pedig éppen azért kért újabb 6000 eurót a sértettől, mert „ismer valakit, aki el tudja simítani ezt a vizsgálatot”. A kért összeg ekként egyrészt a minisztériumi vizsgálatnak a sértett részére hátránnyal nem járó lezárását szolgálta volna, másrészt pedig ennek eredményeként a szükséges hatósági engedély kiadását; mindkettő egyaránt a hivatalos személy befolyásolását jelenti.

[16] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint tehát Terheltl II. rendű terhelt arra hivatkozással kért a maga számára jogtalan előnyt, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k. pontja szerinti hivatalos személyt befolyásol. A II. rendű terhelt ezen magatartása pedig a Btk. 299. § (1) bekezdésébe ütköző befolyással üzérkedés büntette törvényi tényállási elemeit valósította meg. A II. rendű terhelt önmagát is minisztériumi tisztviselőnek, azaz hivatalos személynek adta ki, továbbá a 39/2007. BK vélemény III. pontjában foglaltak alapján megállapítható üzletszerű elkövetésre figyelemmel a II. rendű terhelt korrupciós cselekménye a Btk. 299. § (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősül.

[17] Rámutatott, hogy a vádirat benyújtásakor a korrupciós bűncselekmények elbírálása elsőfokon a törvényszék hatáskörébe tartozott, a Keszthelyi Járásbíróság ezért Terheltl II. rendű terhelt tekintetében a hatáskörét túllépte, amikor a vád tárgyává tett cselekményeket a helytelen minősítésre figyelemmel bírálta el, ezzel pedig a Be. 608. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulata szerinti feltétlen hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértést vétett. Ez egyben a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti, felülvizsgálatra is okot adó eljárási szabálysértés, amelyet a Be. 659. § (6) bekezdése alapján a Kúriának hivatalból is vizsgálnia kell.

[18] Arra is utalt, hogy a hatályon kívül helyezés mellett – az 1/2020. Büntető jogegységi határozat szerint – a bűncselekmények elévülését is vizsgálni kell, és a büntethetőség elévülésének megállapíthatósága esetén annak jogkövetkezményét le kell vonni. Ehhez képest pedig azt tartotta megállapíthatónak, hogy a tényállás 1. pontjában foglalt csalás büntetnének elévülése az ítélet jogerőre emelkedése óta bekövetkezett.

[19] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Keszthelyi Járásbíróság 2.B.44/2019/22. számú ítéletét Terheltl II. rendű terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül, és a Zalaegerszegi Törvényszéket utasítsa új eljárás lefolytatására, egyúttal az 1. tényállási pont szerinti, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette tekintetében a büntetőeljárást a Be. 567. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulata alapján szüntesse meg.

[20] A védő észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat változatlanul fenntartotta, emellett a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt felülvizsgálati okot is megalapozottnak tartotta.

[21] **III.** A felülvizsgálati indítvány – a Legfőbb Ügyészség által hivatkozott eltérő okból – alapos.

[22] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely kizárólag az eljárási törvényben meghatározott feltételek szerint vehető igénybe. Felülvizsgálatnak a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen és csak a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból lehetséges. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető.

[23] A Kúria felülbírálati jogköre a felülvizsgálatban kötött; a Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a jogerős ügydöntő határozatot – (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban

meghatározott ok alapján bírálja felül. Az említett jogszabályi hivatkozás szerinti kivétel előírása szerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[24] Az indítvány tartalma szerint a védő eljárásjogi okból indítványozta a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

[25] A Be. 649. § (2) bekezdése a felülvizsgálatban az abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértések kimerítő felsorolását adja. A feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető ok az eljárás olyan súlyos hibája, amely rendkívüli jogorvoslati eljárásban is a jogerős ítélet mérlegelés nélküli megsemmisítésére vezet, vagyis az ilyen szabálysértés megállapítása esetén az ítélet érdemi felülbírlata már szóba sem jön [Be. 663. § (2) bekezdés].

[26] Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány – többek között – akkor terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont].

[27] A védő a felülvizsgálati indítványát a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjában (annak 1. fordulatóban) megjelölt eljárási szabálysértésre alapította, amely szerint – abszolút, vagyis feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező – eljárási szabálysértés, amennyiben az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el.

[28] A Kúria a hivatkozott felülvizsgálati okkal kapcsolatosan rámutat a következőkre.

[29] A Be. 659. § (2) bekezdésének főszabályaként a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[30] E rendelkezés a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírlatát, valamint az eljárási cselekmény foganatosítása idején hatályos eljárási szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti. E szabály alapján tehát azt kell vizsgálni, hogy a támadott határozatot hozó bíróságok betartották-e eljárásukban az akkor hatályos és ekként irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat. A felülvizsgálati eljárásban azonban a hatályos Be. szabályai az irányadók (BH 2019.103.).

[31] A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 223. § (2) bekezdésével módosított, 2021. január 1-jétől hatályos Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja alapján abszolút eljárási szabálysértést valósít meg, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el.

[32] A II. rendű terhelt védője a 2024. június 28. napján benyújtott felülvizsgálati indítványában erre a felülvizsgálati okra hivatkozott, amikor az előkészítő ülésen tett és a bíróság által elfogadott vádlotti beismerő nyilatkozat törvénysértő elfogadását kifogásolta.

[33] A felülvizsgálati indítvány érdemi vizsgálatának tehát más okból nem volt akadálya annak ellenére, hogy a sérelmezett előkészítő ülésre a felülvizsgálati ok kodifikálását (2021. január 1. napját) megelőzően került sor.

[34] Ugyanakkor a Legfőbb Ügyészség átiratában hivatkozott arra, hogy a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel a Kúria által hivatalból vizsgálandó felülvizsgálati ok szintén abszolút jellegű, vagyis az alapossága esetén feltétlen hatályon kívül helyezésre vezet. Amennyiben pedig a bíróság a Be. 608. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulója szerinti (feltétlen) eljárási szabálysértést vétve folytatta le az eljárást, vagyis a hatáskörét túllépte, akkor az egyben azt is jelenti, hogy az előkészítő ülés megtartására, és annak keretében a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására is teljes egészében – minden további vizsgálódás nélkül – törvénysértően került sor.

[35] Erre figyelemmel a Kúria elsődlegesen ezen abszolút eljárási szabálysértés megvalósulását vizsgálta.

[36] 2. A jogerős ítélettel megállapított, a vádirattal egyező tényállás 2. pontjában foglalt cselekménysor leírása a következő.

[37] tanúl 2017. év elején megismerkedett sértett1 német állampolgár sértettel, és vele beszélgetve tudomást szerzett arról, hogy a sértett hobbjá a detektoros „kincskeresés”, aminek Magyarországon is szeretett volna legálisan hódolni. tanúl felajánlotta segítségét sértett1nek valótlanul azt állítva, hogy nagy ismeretsége van a minisztériumban. tanúl minderről utóbb tájékoztatta terhelt2 I. rendű terheltet, akinek a közreműködését kérte a sértett tévedésben tartásához. tanúl 2017. március elején azt a hamis tájékoztatást adta a sértettnek és élettársának, egyéb érdekelt5nek, hogy két miniszter a hétvégén helységeen tartózkodik, akikkel meg tudják beszélni a detektoros fémkereséshez szükséges engedély megszerzésének lehetőségeit.

[38] A tanúl által jelzett időpontban sértett1 sértett és élettársa a helységi benzinkútnál találkozott tanúlsal, majd egy megkülönböztető jelzéssel ellátott „minisztériumi kocsit” követve – amelyben terhelt2 I. rendű terhelt utasként, Terhelt1 II. rendű terhelt sofőrként utazott – a helységi hotelhez mentek a sértetteknek beígért megbeszélés végett. A hotel bárjában tanúlon kívül jelen volt Terhelt1 II. rendű terhelt, aki álnév néven bemutatkozva magát hamisan minisztériumi dolgozónak adta ki, és ott tartózkodott terhelt2 I. rendű terhelt is. A beszélgetés során tőlük sértett1 sértett a kincskereső hobbjához archeológiai tanfolyam elvégzése után érdeklődött. tanúl, terhelt2 I. rendű és Terhelt1 II. rendű terhelt azt a hamis ígéretet tették a sértettnek, hogy minisztériumi ismeretségük útján az archeológiai tanfolyamhoz szükséges tananyagot és annak német nyelvű fordítását megszerzik, amelyek segítségével sértett1 hivatalos engedélyt szerezhet. Terhelt1 II. rendű terhelt a hivatalos eljárás elindítására hivatkozva fényképfelvételt is készített sértett1 sértett személyi okmányairól.

[39] 2017. március 4. napján ismételt találkozóra került sor cím18 szám alatt, ahova sértett1 sértettet és élettársát tanúl kíserte el, aki a találkozó helyszínéül a Belügyminisztérium épületét jelölte meg. tanúl ekkor Terhelt1 II. rendű terheltet hamisan ismét álnév néven „minisztériumi emberként” mutatta be, akivel az ügyintézés költségeire 22.000 eurót kértek a sértettől. Az épületnél a cselekménybe beavatott társuk fogadta az érkező sértettet, élettársát és az őket kísérő tanúlt. E személy az épületben használt irodát terhelt2 I. rendű terhelt kérésére, mint „minisztériumi irodát” engedte át a találkozó idejére. Az irodában történő megbeszélés során tanúl e személyt mint az archeológiai tanfolyam tanárát mutatta be a sértettnek és élettársának, majd valamennyien leültek, és sértett1 sértett Terhelt1 II. rendű terhelttel megbeszélte az induló tanfolyam és az ügyintézés részleteit.

[40] Ezt követően 2017. március 9. napján a cím19 szám alatti irodaházban sértett1 22.000 eurót átadott a magát változatlanul álnév minisztériumi illetékesnek kiadó Terhelt1 II. rendű terheltnek ügyintézési költségekre azt ígérve, hogy az engedély megszerzéséhez szükséges tanfolyam két héten belül indul. Az ügyintézés során tanúl mindvégig telefonon tartotta a kapcsolatot a sértettel és élettársával, a találkozó helyszínét is terhelt2 I. rendű terhelt útmutatása alapján ő adta meg a sértettnek. Néhány nap múlva tanúl saját gépkocsijával nemesbüki lakóhelyéről a hotelbe szállította sértett1 sértettet és élettársát. A hotel parkolójában már várta őket a magát továbbra is álnév minisztériumi tisztviselőnek kiadó Terhelt1 II. rendű terhelt, aki felindultságot színlelve közölte a sértettel, hogy vizsgálat indult a minisztériumban, mivel az ügy ügyintézője visszadobta a papírokat, mert kiderült, hogy sértett1 német rendőr, aki Magyarországon engedélyt szeretne, és valószínű, hogy kém. Terhelt1 II. rendű terhelt ekkor közölte a sértettel, hogy ismer valakit, aki el tudja simítani ezt a vizsgálatot, de ahhoz a sértettnek további 6.000 eurót kell fizetnie. sértett1 és egyéb érdekelt5 ezt hitetlenkedve fogadták egyszersmind közölve a jelenlévőkkel, hogy nem

hajlandóak fizetni. tanúl, terhelt2 I. rendű és Terhelt1 II. rendű terheltek a vállaltakból semmit nem valósítottak meg, az eleve nem is állt szándékukban, a beígért tanfolyam nem is létezett.

[41] terhelt2 I. rendű és Terhelt1 II. rendű terhelt 22.000 euró (6.832.100 forint) kárt okoztak a sértettnek, mely a sértett részére történő visszafizetéssel teljesen megtérült.

[42] 3. A Kúriának a kiemelt eljárási szabályok betartása körében, a hatáskörre vonatkozó törvényi rendelkezések megtartása kapcsán azt kellett vizsgálnia, hogy ezen tényállás alapján olyan – a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt vagy más – eltérő minősítés megállapítható-e, amely egyben a bíróság hatáskörét is érinti. Ennek igenlő eldöntését követően pedig azt, hogy ennek mi az eljárásjogi következménye.

[43] A Kúria megállapította, hogy fenti tényállás alapján a Legfőbb Ügyészség az átiratában helyesen hivatkozott arra, hogy az ítéleti tényállás 2. pontjában foglalt – és a vádirati tényállással megegyező – cselekménysor alapján a Btk. 299. § (1) bekezdésébe ütköző befolyással üzérkedés büntette minősítésként felmerül. Ezzel összefüggésben a Kúria a következőkre utal.

[44] A Btk. 299. § (1) bekezdés szerint a befolyással üzérkedés büntettét követi el, aki arra hivatkozással, hogy hivatalos személyt befolyásol, a maga vagy más számára jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért. A bűncselekmény súlyosabban minősül, ha az elkövető hivatalos személynek adja ki magát, vagy a bűncselekményt üzletszerűen követi el [Btk. 299. § (2) bekezdés b) és c) pont].

[45] Az irányadó tényállásból megállapíthatóan a II. rendű terhelt mindvégig „minisztériumi” személyként lépett fel, illetve más „minisztériumi emberekkel” való kapcsolatára utalt, egyben – a Legfőbb Ügyészség átiratában helyesen bemutatott rendelkezések alapján – államigazgatási hatáskörbe tartozó ügyben ajánlotta fel a segítségét.

[46] A Btk. 459. § (1) bekezdés 11/k) pontjában foglalt értelmező rendelkezés szerint hivatalos személy – többek között – a minisztériumnál, autonóm államigazgatási szervnél, kormányhivatalnál közhatalmi feladatot ellátó vagy szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozik.

[47] A tényállásban foglalt, a II. rendű terhelt által „elsimítani” ígért, de a valóságban nem folytatott vizsgálat is, a II. rendű terhelt közléseiből kitűnően, hivatalos személy által végzett, amennyiben a minisztérium által sértett1 ügyében lefolytatott eljárás (tulajdonképpen belső vizsgálat) nyilvánvalóan az ott szolgálatot teljesítő hivatalos személy bevonásával történhet. Ezen túl, a terheltek ígérete szerint, közvetetten ezzel a fémkereső műszer használatának engedélyezése mint szintén hivatalos, ténylegesen kormányhivatali hatáskörbe tartozó eljárás elől is elhárítja az akadályt.

[48] Mindezzel a II. rendű terhelt a befolyással üzérkedés tényállásszerű magatartását valósította meg, a vád tárgyát képező ezen cselekményszerű tehát – valóságos anyagi halmazatként – a vádtól eltérően minősül.

[49] A Be. 6. § (2) bekezdése alapján a bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet.

[50] A Be. helyes értelmezése alapján a bíróság nincs kötve a vád tárgyává tett cselekmény – vádló által indítványozott – Btk. szerinti jogi minősítéséhez, attól belátása szerint eltérhet, illetve törvényi kötelezettsége a vádtól eltérő minősítés lehetőségének vizsgálata (Be. 495. §). A vád kereteit ugyanis elsődlegesen a vád tárgyává tett cselekmények történeti tényállásának leírása határozza meg. A jogi minősítés és a bírói értékelés körébe tartozik, tehát nincs akadálya annak, hogy a bíróság a vád tárgyává tett cselekményt – a vádló jogi álláspontjától

eltérően – ne egy, hanem több bűncselekménynek minősítse (1/2007. BK vélemény indokolás I/3. pont).

[51] Lényeges körülmény, hogy az alapügyben a vádat képviselő ügyészség sem a vádiratban sem a bírósági eljárás során nem tett olyan nyilatkozatot, amely szerint a II. rendű terhelt ezen cselekménye miatt a bűnössége megállapítását nem kívánja, vagyis az állami büntetőjogi igényről kifejezetten nem mondott le. A bíróság pedig ebben az esetben, mivel a törvényi tényállási elemeknek megfelelő történeti tényeket a vád tartalmazza, a cselekmény büntetőjogi értékelését nem mellőzheti.

[52] A Kúria a minősítés kapcsán megjegyzi a következőket is.

[53] A bűncselekmény megvalósulása szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a II. rendű terhelt pontosan nem jelölte meg, hogy a minisztériumban ki intézkedne a vizsgálat „leállítása” érdekében, így az általános „valaki” megjelölés esetleg nem feltétlenül és közvetlenül hivatalos személyt takar, hanem olyan közbenjáró személyt, aki maga nem hivatalos személy. A befolyással üzérkedés ugyanis megvalósulhat úgy is, hogy az elkövető más személy igénybevételét ajánlja fel a hivatalos személyre ráható befolyás érvényesítéséhez.

[54] A befolyással üzérkedés esetén a befolyásolásra hivatkozásnak nem feltétlenül kifejezettnek, de a körülményekből félreérthetetlennek kell lennie [Kúria Bfv.III.1.190/2023/10. (BH 2025.1.)]. A jogerős ítélettel megállapított tényállás nem tartalmaz olyan tényt vagy körülményt, ami megkérdőjelezné, hogy a II. rendű terhelt – aki maga is hivatalos személynek állította be magát – hivatalos személy befolyásolása fejében kért anyagi juttatást a sértettől.

[55] A befolyással üzérkedés immateriális bűncselekmény, amely a jogtalan előny kérésével, elfogadásával, illetve az ígéretének elfogadásával befejezett. Az ezt követően megvalósuló további körülmény – így például az, hogy a passzív alany a terhelt hivatkozását valósnak

véli-e – a bűnösség szempontjából, fogalmilag közömbös [Kúria Bfv.II.538/2021/7. (BH 2022.227.)]. Ezért nincs jelentősége annak a tényállásban rögzített tudati tartalomnak, hogy sértett1 sértett és egyéb érdekelt5 a II. rendű terhelt által előadottakat nem hitte el.

[56] A minősítés szempontjából ugyancsak nincs jelentősége annak, hogy valójában miniszteri vizsgálat egyáltalán nem indult sértett1-val szemben, vagyis a terheltek őt e vonatkozásban (is) tévedésbe ejtették. A befolyással üzérkedés büntette ugyanis a csalás bűncselekményéhez képest speciális, vagyis alaki halmazatuk látszólagos. Ebből következően a II. rendű terhelt ezen cselekménye nem a korábban megkezdett csalás rész-cselekménye, azzal nem vonható cselekményegységbe.

[57] Ahogy arra a Legfőbb Ügyészség átirata is helytállóan utalt, e magatartás elkülönül a II. rendű terhelt megelőző, befolyás érvényesítésének ígérete nélkül, de a sértett tévedésbe ejtésével anyagi haszonszerzést célzó magatartásától. A csalás törvényi tényállása a tulajdonviszonyok védelmére hivatott. A minisztériumi tisztségviselő mint hivatali vizsgálat lefolytatására jogosult hivatalos személy befolyásolása pedig más jogtárgy, a hivatalos személyek befolyástól mentes eljárásába vetett közbizalom sérelmét jelenti. Ekként a térben és időben is elkülönülten megvalósított cselekmény a csalási cselekménnyel valóságos anyagi halmazatot alkot.

[58] A Kúria a teljesség érdekében utal arra, hogy a Legfőbb Ügyészség szintén helyesen fejtette ki, hogy a tényállás alapján a befolyással üzérkedés büntette minősített esete látszik megállapíthatónak [Btk. 299. § (2) bekezdés b) és c) pont], figyelemmel a rendszeres haszonszerzési célzatra és arra, hogy a II. rendű terhelt maga is hivatalos személynek adta ki magát.

[59] 4. A helytelen minősítés a hatásköri szabályok megsértéséhez vezetett, a következők szerint.

[60] Feltétlen eljárási szabálysértést valósít meg a járásbíróság, ha olyan cselekményt bírál el, amely a vád tárgyává tett és az elsőfokú ítéletben is megállapított tényállás alapján a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[61] Ha a másodfokú bíróság a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában írt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés miatt nem helyezi hatályon kívül az elsőfokú ítéletet, a felülvizsgálati eljárásban az első- és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése nem mellőzhető. Hatáskör hiányában a terhelt beismerő nyilatkozatának elfogadására és ügydöntő határozat meghozatalára nincs törvényes lehetőség [Kúria Bfv.I.675/2021/20. (BH 2022.287.I.), Kúria Bhar.III.1505/2018. (BH 2019.195.)].

[62] Az előkészítő ülésen a terhelt beismerő nyilatkozatának – az egyéb törvényi feltételek fennállása esetén történő – elfogadását követően sem köti a bíróságot a vádirati minősítés. A bíróságok hatásköre a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi esetleges téves minősítésétől (BH 2022.287.II.).

[63] Az eljárási hiba az, hogy a jogerős ügydöntő határozat ítéleti tényállásának 2. pontjában meghatározott cselekmény a Btk. 299. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b) és c) pontja szerint minősülő befolyással üzérkedés büntettének minősülhet, és e minősítésre tekintettel az ügy elbírálása elsőfokon nem a járásbíróság, hanem a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[64] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel – minden további feltétel nélkül – felülvizsgálati okot képez, ha az elsőfokú bíróság a hatáskörét túllépte.

[65] A Kúria arra is utal, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában írt eljárási szabálysértésre alapított felülvizsgálat során az ügydöntő határozat meghozatalát megelőző eljárás vizsgálandó, ám az eljárási törvény nem tesz különbséget aközött, hogy a jogerős ügydöntő határozat meghozatalára előkészítő ülésen vagy tárgyaláson, terhelti beismerés vagy a tárgyaláson lefolytatott bizonyítás alapján kerül sor.

[66] Ahogy a Kúria már utalt rá, a bíróság a vádat köteles kimeríteni és azon túl nem terjeszkedhet, ugyanakkor a bíróságot a vád ügyész általi minősítése nem köti. Ebből egyértelműen következik, hogy az előkészítő ülésen a terhelt beismerő nyilatkozatának a törvényi feltételek fennállása mellett történő elfogadása sem zárja ki azt, hogy a bíróság a beismerés elfogadásával rögzült tényállás alapján a bűncselekményt az ügyészi tényállásban foglalt minősítéstől eltérően, a törvénynek megfelelően helyesen minősítse. A bíróság az előkészítő ülésen a terhelt beismerő nyilatkozatának törvényi feltételek fennállása mellett történő elfogadását követően sem köteles az ítéletben a vádirati minősítéssel egyező minősítést megállapítani, köteles viszont a tényállásban foglalt cselekményt a törvénynek megfelelően értékelni akkor is, ha az a vádirati minősítéstől eltér (BH 2012.86.).

[67] Az ügyben a vádirat benyújtására 2019. április 26. napján került sor. A Be. ekkor és jelenleg is hatályos 20. § (1) bekezdés 11. pontja szerint a korrupciós bűncselekmények elbírálása elsőfokon a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[68] A befolyással üzérkedés büntette (Btk. 229. §) korrupciós bűncselekmény (Btk. XXVII. Fejezet).

[69] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ügyben az elsőfokú bíróság ítéletét hatáskör hiányában hozta, más szóval a hatáskörét túllépte.

[70] Az eljárási szabályok szerint a járásbírósnak – az eltérő minősítés lehetőségének megállapítása mellett – az ügy áttételéről kellett volna rendelkeznie a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz [Be. 484. § (1) bekezdés a) pont, 485. §, 495. §].

[71] Amennyiben a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel megállapítható, hogy a bíróság az ügydöntő határozat meghozatalakor hatáskör hiányában járt el, és ezzel a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt felülvizsgálati okot képező eljárási szabálysértést valósított meg, az minden esetben azt eredményezi, hogy a Kúria a Be. 663. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja.

[72] A hatáskörrel kapcsolatos feltétlen eljárási szabálysértés fennállására figyelemmel a további, a felülvizsgálati indítvány által a beismerő vallomás elfogadásával kapcsolatosan felhozott érvekkel a Kúria – a már kifejtettekre tekintettel – érdemben nem foglalkozott.

[73] 5. A Legfőbb Ügyészség az átiratában helytállóan mutatott rá, hogy a felülvizsgálati eljárásban elrendelt hatályon kívül helyezés esetén az elévülés vizsgálatáról szóló 1/2020. Büntető jogegységi határozat értelmében a hatályon kívül helyezésnél fontos szempont az elévülés vizsgálata. A büntethetőséget megszüntető ok észlelése és bizonyítás felvétele nélküli megállapíthatósága esetén fennáll az eljárás megszüntetésének kötelezettsége.

[74] A büntetőeljárás egészére, így a felülvizsgálati eljárásra is irányadó ugyanis a Be. 4. § (6) bekezdésében foglalt szabály, amely szerint büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult büntetőeljárást pedig meg kell szüntetni vagy felmentő ítéletet kell hozni, ha törvényben meghatározott ok áll fenn.

[75] Az elkövetéskor hatályos Btk. 26. § (1) bekezdése szerint – a törvény eltérő, jelen ügyben nem alkalmazandó rendelkezése hiányában – a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével.

[76] A járásbíróság érdemi, jogerős határozatát 2019. július 18. napján hozta meg, amely az elévülést megszakította.

[77] A Btk. 28. § (1) bekezdése szerint az elévülést a bíróságnak, az ügyésznek, a nyomozó hatóságnak, illetve nemzetközi vonatkozású ügyekben az igazságügyért felelős miniszternek vagy a külföldi hatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye szakítja félbe, a félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik. Ilyen eljárási cselekmény a jogerős határozat meghozatalát követő öt éven belül nem történt.

[78] Az elévülés vizsgálata – ahogy a Legfőbb Ügyészség helyesen emelte ki – a vád tárgyává tett cselekmények helyes minősítéséhez képest történhet akkor is, ha a vád jogi értékelése nem ennek megfelelő (BH 2012.86.). Ez tényállási pontonként haladva a következőket jelenti.

[79] Az 1. tényállási pontban írt cselekménynek a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) alpontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerinti csalás büntettként történő minősítése azzal a pontosítással helyes, hogy – mindhárom tényállási pontban foglalt cselekményt illetően a több bűncselekmény elkövetésére szerveződést figyelembe véve – a bünszövetség [Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pont] mint minősítő körülmény is megállapítható. Ez a pontosítás ugyanakkor nem érinti e bűncselekmény büntetési tételét, amely egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, így a büntethetőségének elévülési ideje öt év.

[80] A 2. tényállási pontban írt cselekmények – a már kifejtettek szerint – a Btk. 373. § (1) bekezdés és (2) bekezdés ba) és bc) alpontjára figyelemmel a 373. § (5) bekezdés b) pontja szerinti csalás büntettkével anyagi halmazatban a Btk. 299. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti befolyással üzérkedés büntettként minősülnek. Mindkét

cselekmény büntetési tétele kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, így büntethetőségük elévülési ideje nyolc év.

[81] A 3. tényállási pontot illetően a Legfőbb Ügyészség szintén helyesen mutatott rá arra, hogy a vádban leírt cselekmény ítéleti minősítése – a büntetési tételkeretre is kihatóan – téves. A vádiratban és a jogerős ítéletben a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés bc) alpontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette szerepel, amely önmagában legfeljebb öt év szabadságvesztéssel lenne büntethető.

[82] Ugyanakkor a vádirat történeti tényállása szerint a 2017. augusztus 1. napján történt megbeszélésen, ahol a II. rendű terhelt is a sértett megtevesztésében – magát minisztériumi döntéshozóként bemutatkozva – részt vett, terhelt2 I. rendű terhelt és tanúl a nem is létező beruházási lehetőség megvalósítása céljából egyéb érdekelt9 sértettől 50.000.000 forint kifizetését kérték. Tehát a terheltek – köztük a II. rendű terhelt – szándéka nem a sértett által később ténylegesen átadott 5.000.000 forint, hanem 50.000.000 forint megszerzésére irányult.

[83] A Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja alapján az okozott kár ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős. Ezért e tényállás alapján a II. rendű terhelt cselekménye a Btk. 373. § (1) bekezdés és (2) bekezdés ba) és bc) alpontjára figyelemmel a 373. § (5) bekezdésének b) pontja szerinti csalás büntette Btk. 10. § (1) bekezdés szerinti kísérletének minősülhet. E bűncselekmény büntetési tétele pedig kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

[84] Mindezekből megállapítható, hogy a 2. és a 3. tényállási pontban foglalt cselekmények elévülési ideje a mai napig nem telt el, azonban az 1. tényállási pontban írt, helyesen a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés ba) és bc) alpontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntetteként értékelhető cselekmény büntethetősége 2024. július 17. napján, elévülés folytán megszűnt.

[85] A (megismételt) büntetőeljárás tehát a továbbiakban ez utóbbi cselekmény miatt nem folytatható. Ennek megállapítása, és e cselekmény miatt az eljárás megszüntetése – a Be. 567. § (3) bekezdésére is tekintettel – a felülvizsgálati eljárásban is kötelező.

IV. A döntés elvi tartalma

[86] 1. Feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósít meg a járásbíróság, ha olyan cselekményt bírál el, amely a vád tárgyává tett és az elsőfokú ítéletben is megállapított tényállás alapján a törvényszék hatáskörébe tartozik.

[87] 2. A felülvizsgálati eljárásban elrendelt hatályon kívül helyezés esetén a vád tárgyává tett cselekmények esetleges elévülése vizsgálendő. A büntethetőséget megszüntető ok észlelése és bizonyítás felvétele nélküli megállapíthatósága esetén pedig fennáll az eljárás megszüntetésének kötelezettsége.

[88] V. Mindezekre tekintettel a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva az elsőfokú bíróság jogerős ügydöntő határozatát a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, egyrendbeli csalás büntette miatt az eljárást – elévülés miatt – megszüntette, egyebekben, a fennmaradó cselekmények vonatkozásában az elsőfokú eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Zalaegerszegi Törvényszéket új elsőfokú eljárás lefolytatására utasította.

[89] A Kúria határozata ellen fellebbezésnek a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel, a Be. 614. § (2) bekezdése, felülvizsgálatnak pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2025. június 24.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Gunyecz Zoltán s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró

A Kúria Bfv.I.1295/2024/8. számú végzése a mai napon véglegessé vált.

Budapest, 2025. június 24.

Dr. Csák Zsolt s.k.

a tanács elnöke